

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 7 april 1933 kl. 1 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om
beredande av möjlighet att insända besvär över riksdagsmannaval med posten.*

I en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 239, hemställer herr *Anton Pettersson*, »att riksdagen måtte för sin del antaga som vilande sådan ändring av riksdagsordningen, att besvär över riksdagsmannaval må kunna insändas till Konungens befallningshavande med posten; samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga grundlagsändringar».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt §§ 11 och 22 riksdagsordningen skola besvär över riksdagsmannaval »ingivas» till Konungens befallningshavande, som det åligger att till Konungen »insända» besvärshandlingarna jämte inkomna förklaringar i och för ärendets föredragning och avgörande i regeringsrätten. Stadgandena innebära, att den klagande personligen eller genom ombud skall inlämna sin besvärsskrift till Konungens befallningshavande, men att besvärens insändande med allmänna posten icke får ske.

I fråga om ordningen för fullföljande av besvär i mål och ärenden av olika slag har tidigare allmänt tillämpats, att besvären skola »ingivas» till vederbörande myndighet. På vissa områden har emellertid införts den lättnaden, att besvären kunna med posten »insändas». Så har också skett beträffande besvär över kommunala val. I fråga om de politiska valen har emellertid på sätt här ovan angivits den äldre ordningen bibehållits.

Då nu i motionen göres gällande, att även besvär över de politiska valen böra kunna insändas, framhålles som motiv härför »den onödiga omgången» och svårigheten för de klagande att skilja mellan »ingiva» och »insända». Utskottet får i anledning härav erinra om de politiska valens större allmänna betydelse vid jämförelse med de kommunala valen och om de vidsträckta andrakammarvalkretsarna. Dessa omständigheter motivera bibehållandet av nuvarande bestämmelser, varigenom den, som vill överklaga ett politiskt val, nödgas på ett mera betryggande sätt identifiera sig och sin behörighet än som kan ske, när den klagande insänder besvären med posten. Kravet på personlig inställelse vid ett överklagande eller att vederbörande genom ett ombud är på ett särskilt sätt personligt engagerad i överklagandet gäller även vid klagomål inför högre domstolsinstanser. Den tidigare allmänt rådande principen att besvären skola ingivas upprätthålles alltså ännu alltjämt å bety-

dande områden. En ändring av gällande bestämmelser härutinnan synes ej heller vara behöfelig i avseende å riksdagsmannaval, varom nu är fråga. De flesta överklaganden härutinnan torde komma till efter överläggning inom den eller de politiska organisationer, som äro närmast intresserade av ett omval. För dessa organisationer lär det icke vara någon svårighet vare sig att taga kännedom om gällande bestämmelser eller att tillämpa dem. Enskilda personer, som anse sig kunna bedöma lagligheten av ett val, måste också antagas vara kompetenta att taga reda på ordningen för besvärens fullföljande.

Det kan på grund härav icke med fog påstås, att nu gällande bestämmelser stå hindrande eller besvärande i vägen i fråga om kontrollen av lagligheten vid de politiska valen. I varje fall torde den ifrågasatta lättnaden icke vara av den betydelse, att den kan motivera en grundlagsändring.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 april 1933.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: Herrar Hallén, Strömberg, Oscar G. Karlsson*, greve Spens, Hellberg, Sandegård, Sundberg, Larsén, Björkman, P. Sandström*, A. Pettersson, Borg, Persson i Trången*, Gustafson i Kasenberg, Fast, Olsson i Mora, Voug, Lindmark*, Lundqvist i Rotebro och Johnsson i Norrahammar*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Hellberg, Sandegård, A. Pettersson, Persson i Trången och Olsson i Mora, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

I likhet med motionären finner utskottet, att den nämnda bestämmelsen behöfver ändras.

En lång erfarenhet har visat, att en stor del av allmänheten inte förstår skillnaden i betydelsen mellan »ingiva» och »insända». Alltjämt bliva besvär oprövade därför, att de »insänts». Efter 1928 års val till andra kammaren anfördes sålunda besvär i 8 fall och i 3 av dem blevo besvären aldrig upptagna endast därför, att de »insänts», och efter 1932 års val blevo av 4 anförda besvär av samma anledning 2 aldrig prövade. Detta må vara vittnesbörd nog.

På flera områden, där förut ingivningsbestämmelsen gällt, har också av hänsyn till allmänheten denna upphävt och tillstånd att insända besvären medgivits. Men det finns uppenbart ingen hållbar grund för att göra en åtskillnad mellan exempelvis politiska och kommunala val, så att besvär över de förra endast få »ingivas», men över de senare »insändas». I verkligheten »insändas» de nog så gott som alltid, fastän i det ena fallet direkt till den prövande myndigheten, i det andra till en kommissionär som »ingiver» dem — i båda fallen bliva risken och ansvaret ju helt den klagandes.

Det är för rättskänslan störande, att en sådan rent formell åtskillnad i fråga om befordringssättet skall vara sakligt avgörande, så att fullt berättigade besvär lämnas därhän blott därför, att de gått raka vägen och icke en omväg till vederbörande prövningsinstans, denna må sedan heta Konungens befallningshavande, hovrätten eller högsta domstolen. Den pedantiska, byråkratiska ingivningsproceduren bör avlysas över hela linjen och insändningen tillåtas överallt. Utskottet anser en hemställan till regeringen i detta syfte vara väl befogad. Det lär därvid kunna förväntas, att om Kungl. Maj:t beaktar en sådan framställning ett blivande initiativ kommer att sträcka sig till alla områden, där en förändring i här berörda hänseende erfordras.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring av riksdagsordningen, att besvär över riksdagsmannaval må kunna med posten insändas till Konungens befallningshavande.
